Ն° 368

1878 ԻԼՈՒՍ 25 ՇԱԲԱԹ ԷՐԹԷՍԻ

ԻՖԻՆԱԻ ՄԷՆԷ

ԹԻՐԱԷՄԱՆԸ ԷՖՐԵՄ

ԱՊՈՆԷ ՖԻՑԱԹԼԱՐԸ

ՕԹԱՄՊՈԼ ԻՇԽԻՆ

Գիր սէնէլիք . . . . . 520 ղրուշ
Ամբ այլրգ . . . . . 170 »
Իւշ այլրգ . . . . . 90 »
Գայիմէ 100 ղուրուշ հիսապիլէ։

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՇԽԻՆ

Գիր սէնէլիք . . . . . 400 ղրուշ
Ամբ այլրգ . . . . . 240 »
Իւշ այլրգ . . . . . 140 »
Գայիմէ 100 ղուրուշ հիսապիլէ։
Բօսնա իւերէթի տախիլ տիր։

Մէժալիքի էճնէպիյէտէ վէ գայիմէ թէտավիւլ ինմէյէն վիլայէթտա, այնտէ պէտէլի վէ եախուտ բօսնա իւերէթի, տիրքէյի խալիսէ օլարագ ախզ օլունաճագ տըր։

1 ղրուշլուգ գայիմէ վէ 20 բարա բուլ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՑԱԹԼԱՐԸ

Գէհէր սաթրը իշխն

Ինճի վէ 2 ինճի սահիֆէլէրէ 10 ղր.
3 ինճիւ սահիֆէյէ . . . . 6 »
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիլէ։

ԻԹԱՐ. Զանգա, Շիրքէթ վէ մուրու սարրաֆիյէյէ այիտ օլանէ, լանաթլրն պէհէր սաթրը իշխն,

2 ինճի վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ 6 ղր.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապիլէ։

Մէվատտը նաֆիսայա տայիր մուպահասաթ մէճմանէն զապուլ օլունաճաղը կիպի, տէրմ օլունմայան էվրագ, սահիպլինէ իատէ օլունա մազ։

ՄԷՎԱՏՏԷ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՍՈՒԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱՒԻԹԷՅԻ ՀԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ԴԱՀԷՍԱ ՏԸՐ

1 ղրուշլուգ գայիմէ վէ 20 բարա բուլ

Իտարէխանէսի Օթամպոյտա Ֆիւրբրի խանընտա նումէրո 6 տէ վէ Մարպասը էինէ մէզբիւր խանտա նումէրո 26 տա տրը։ — Դազէթամըզա այիտ բեաֆֆէյի մէվլուտ հազգընտա, տօղրուտան տօղրույա իտարէխանէմիզտէ Տիգրան աղա ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունմասը լազըմ կէլէճէկի կիպի, բեաֆֆէյի մէքեաթիպին տարի անը նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր։

ԱՍԻԱԶՆԷ 26 ԻՍԼՈՒԼ

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Հասպէլ գատէր պուլունտուզումուզ հալ, պաշգա տէվլէթլէրտէ տէ պու կիպի հալլէր վագի օլտուղու կիպի, էֆքէարը ումումիյէ էօնիւնէ իքի եօլ ա-չար, քի օնուն պիրի սուլհա վէ օ պիրի ճէնկէ կէօթիւրիւր։

Եարգ մէսէլէսի զուհուրա կէ-լէլի, պէօյիւք տէվլէթլէրին չո-ղու պու հալտէ պուլունտու, պաշ-լըճա Ինկիլիթէրրա, Ռուսիա, Ա-վըսթրիա վէ Իթալիա. վէ պունլար չիմտի տէ էլեէվմ օ հալտէ տիրլէր. պու տէօրթ տէվլէթտէ տէ հալա ճէնկ իսթէյէն վար, սուլհ իս-թէյէն վար, հալա սէլամէթիմիզ ճէնկ տիր տէյէն տէ վար, սուլհ տուր տէյէն տէ վար։

Տէվլէթլէր օլմուշ, միլլէթլէր օլմուշ, մատէմ քի ինսան ճէմի-յէթի տիրլէր, բէք չօգ խաթա-տա պուլունապիլիրլէր, լաքին խաթա վար, խաթա տա վար. խաթա վար քի ազ չօգ պիր զա-րարլա սէվապա թահվիլ օլապի-լիր, խաթա տա վար քի, խաթա սահիպլինի խարապ իտէր պիթէր, վէ չարէ պուլամազ իտէր. խաթա վար քի, բիւշմանլըգլա եէրինէ կէլիր, լաքին խաթա վար քի, արթըգ բիւշմանլըգ տա քեար իթմէզ։

Պիկիմ հալիմիզ տէ չիմտի այնի պու հալ տըր. Պիզիմ էօնիւմիւզ-տէ տէ չիմտի պէօյլէ իքի եօլ վար, հանկըսընա կիտէճէյիզ, սուլհա մը հարպա մը. մէսէլէ պունու այըրտ իթմէքտէ տիր, չիւնքի պունտա պիր խաթա իտէր իսէք, արթըգ թամըր գապուլ ի-տէր խաթալարտան օլմայաճաղը-նա պիզիմ չիւպհէմիզ եօգ տուր։

Պու թապիրիմիզտէն աշիքեար կէօրիւնիւր քի, նէ աղըր մէսէլէ տիր էֆքեարը ամմէյէ արզ իթ-տիյիմիզ պու մէսէլէ քի, հագի-գէթէն Պիզիմ իշխուն պիր հայաթ վէ մէմաթ մէսէլէսի տիր։

Վագտա մէսէլէյի պէօյլէ մէյ-տանա գօյապիլիրսէք տէ, հալլ իթմէք իշխուն տէյիլ տիր, չիւնքի պէօյլէ պիր մէսէլէ զազէթա սիւ-թիւնլէրինտէ, պա խուսուս աճիզ-լէր իշխնտէ, աճիզ պիր մու-հարբիր գալէմի իլէ հալլ օլուր մէսէլէլէրտէն տէյիլ տիր. պու-նու հալլ իտէրսէ, հէյէթը տէվ-լէթին ագլ վէ պասիրէթի, վէ ըէվկյէթ վէ տուրէնտիշկի իտէ-պիլիր. պիզիմքիսի, աճիզանէ պիր էֆքեար պէյան իթմէքտէն իպա-ըէթ տիր քի, սէհվ վէ խաթա-տան արի օլամազ իսէ տէ, օնու տա էֆքեարը ամմէ բէք չաբուգ թասհիհ իտէպիլիր։

Շիմտիքի հալտէ սուլհ տա Պի-զէ պիր պէօյիւք զարար զիեան վիրէպիլիր հարպ տա, լաքին պունուն հանկըսընը թէրճիհ իթ-մէք լազըմ կէլէճէյի ըէյը աճի-զանէմիզէ մէնութ օլսա, չիւպհէ-սիզ սուլհու իսթիյար իտէր իտիք. չիւնքի սուլհտան հասըլ օլան զա-րար զիեանը թամիրինի գապիլ-լի կէօրիւրիւզ, լաքին ճէնկտէն հասըլ օլաճաղը պէօյլէ կէօրմէ-յիզ։ Եվվէթ պիր հալ վար քի, չախս օլմուշ տէվլէթ օլմուշ նա-մուս իլէ էօմէյի նամուսսուզ եա-շամաղա թէրճիհ իտէր վէ պու տա քէնտիսինէ ինտել սլէմ վէ մուէպպէտէն պիր չան վէ չէրէֆ ատտ օլունուր. լաքին Պիզի պէօյ-լէ պիր հալտէ կէօրմէք, բէք պէօյիւք պիր խաթա տըր զանն իտէրիզ, պէօյլէ պիր հալ տահա Պիզտէն օ գատար ուզագտա տըր քի, սապիթ եզլտըզլարը տահա զիատէ եագքն կէօրիւրիւզ, նէ-թէքիմ պէօյլէ պիր հալի։

Լաքին խաթա իշլէրսէք, եագ-լաշապիլիրիզ վէ վէսվէսէմիզ պուն-տա տըր. չիւնքի կէրէք Պիզ վէ կէրէք ոայըր տէվլէթլէր պու հալ-լէրտէ թահրիքեաթտէն մասուն օլամազլար։

Բիմսէ գբլըճ էլինէ ալմազ, է-յէր մաղուպիյէթի տէ խաթըրա կէթիրիր իսէ, վէ հիչ պիր տէվ-լէթ ճէնկ իթմէզ էյէր զալէպէ-յի քէնտինտէ կէօրմէզ իսէ, լա-քին պու խուսուստա նէ ազիմ խայաթլար թէէսսիֆ իտիլէ-ճէք նէթիճէրլէր իլէ զայիլ օլա-պիլմիշ տիրլ, օնու տա թէվարիսի աղէմ պէեան իտէր։

Իմտի, թէքրար տէրիզ, պիզէ գալսա էֆքեարը սուլհու, էֆ-քեարը հարպա թէճվիզ իտէր ի-տիք, չիւնքի սուլհտա պիր զա-րար զիան վար, օնու ինքեար ի-տէմէյիզ, լաքին հարպը պիւ-թիւն պիւթիւնէ խարապթ կէօ-րիւրիւզ. հաթթա տէյիլ հարպը, իլլա հարպ հէյէթինտէ պիլէ պու-լունմադըգը։

Պու տէվրտէ քի, ըէսմի վէ ա-լէնի իգրարլար մուճիպինճէ տա-խի էթրաֆըմըզտա օլան տէվլէթ-լէրին մուհարբիքի, մէնաֆիի մախ-սուսէլէրի տիր, Պիզ հէր եիւզիւ-միզէ կիւլէնի տօսթ ատտ իտէ-մէյիզ, եախօտ իթմէմէլիյիզ։ Մէսէլա Ավսթրիանը Պօսնատա օլան մուամէլաթընտան խօշլան-մատըգ մը, Պիզճէ օնուն իճապը իգթիզասընա պագմալըյզ, չիւպ-հէսիզ. լաքին մէսէլա Մահմար տա պունտան խօշլանմայօր տէյի, Պի-զէ միւթթէֆիգ եա մուավին զանն իթմէմէլիյիզ։ Վէ պունա խաթնատէն Պիզի հարպա թէճ-վիզ իտէն տէ օլսա, պիրտէն պի-րէ աթբամայըպ պիր աղ տիւշիւն-մէլիյիզ։

Մահմար իլէ Ավսթրիանը ա-տէմը իթթիֆագը, էսկի, բէք էսկի պիր իլլէթ տիր, լաքին Մա-հմարը հէր գըմըլտանըշը, շըմալ իմբէրաթօրլարը իթթիհատընը պիր պէնտ իլէ տահա սըգըշըրը-մագ տըր. պու կիւն Մահմարը հարէքէթի Ավսթրիայա ուզագ-տան օլսուն պիր մուխաթարա կէօսթէրսին, իրթէսի կիւն Ռուս-լար Վիէննատա տըր, վէ Ռուս իլէ Ավսթրիա տէվլէթի պիր տէվ-լէթ տիր։ 1849 վագտալարը տա-հա ունութուլահագ, հաթթա պիզիմ ունութահաղըմըզ գատար էսկիմիշ պիր վագտա տէյիլ տիր վէ Գօշութ քէնտիսի տախի տա-հա սաղ տըր։

Մահմար միլլէթինին գատր ու հայսիյէթինի թանըմայանլարտան տէյիլիզ, լաքին նէ չարէ քի, օն-լար տա Պիզիմ կիպի պիր տէմիր չէնպէր իշինտէ օլուպ, հարէ-քէթլէրինտէ սերպէսթ տէյիլլէր տիր. վէ չարգ մէսէլէսի կիպի պիր մէսէլէյի էւրօբա տէվլէթ-լէրինին էլինտէն ալըպ տա, քէն-տի իսթէտիքլէրի կիպի թէսվի-եէեէ սերպէսթ տէյիլլէր տիր։

Թէվթուր հէր նէ գատար պիզիմ տէտիյիմիզ կիպի տէյիլ ի-սէ տէ եագընտա կէօրիւրիւզքի, Մահմար վիւքէլասընը իսթիֆա-սը կէօրիւնտիյիւ գատար մու-հիմ պիր չէյ տէյիլ տիր, իմտի եա իսթիֆալէրի գապուլ օլուն-մազ, եա տա եէրլէրինէ պաշգա պիր վիւքէլա նասպընտա միւշքի-լաթ չէքիլմէզ, վէ պունուն Ավ-սթրիա բոյիթիգասընա պէօ-յիւք պիր թէյսիրի օլամազ, չիւն-քի քիմնէ տէրսէ տէսին, պիզ Ավսթրիայը եալընըզ կէօրմէյօ-րուզ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Ազանս Հավաս

Պոս սոպոհ ալընան Ռեյթէրոֆտը։

Վիէննա, 3 թըշրինի էվվէլ. — Տէրսաատէթ սէֆարէթխանէսի միւս-թէշարը Պարոն Հէրպէրթ, Պէլկրատա Ավսթրիա սէֆարէթինէ թայեին օլունաճագ տըր։

Լօնտրա, 3. — Տիէր սէյֆիյէսինտէ պուլունմագտա օլան Լօրտ Սալիսպը-րի, Աֆղանիսթան մէսէլէսինի թան-թը միւզաքէրէեէ ալաճագ օլան պու կիւնքի (ճումա իրթէսի) վիւքէլա մէճլիսինտէ հաղը պուլունմագ իւզ-րէ, պու սապահ Լօնտրաեա ավտէթ իթտի։

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Կիրիտտէ իգամէթէ մէմուր օլան Միահաթ բաշա վէ գօմիսէր Ղազի Մուխթար բաշա հազարա-թընէն հարէմլէրի իլէ տայրէլէրի խալգը, բիւքիւլէրինէ թախսիս օլունան Միհրիշահ վաբօրույա ճու-մասա իրթէսի կիւնիւ Տէրսաատէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր։

— Ռումէլիտէ պուլունան ասա-քիրի Շահանէեէ, բամազանտա վիրիլտիեի կիպի, պու տէֆա տա-խի պիրէր մասաշ իրսալ օլունմուշ տուր։

— Ռուսիատան կէլէն Օսմանը իսէքրասընտան պաղրլարը ճու-մասա կիւնիւ Սիրքէճի իսքէլէսին-տէն վաբօրը մախսուսա իրքեապ օլունարագ մէմլէքէթլէրինէ նագլ իտիլմիշ տիր։

— Պօսնատան եաղտըգլարընա նազարէն, Պօսնա ռուսումաթ նա-զէրը, բիվայէթ օլունան իսթիլա-սաթը իւզէրինէ, Ավսթրիա հիւ-քիւմէթի թարաֆընտան թահթը թէվգբգա ալընմըշ տըր։

—Ավսթրիա իսթիլասընա տա-յիր թարաֆէյն պէյնինտէ ճէ-րէեան իտէն միւզաքէրաթ նէ-թիճէբէդիր օլմատըղընտան, պու մէսէլէյէ տայիր խարիճիյէ նէզա-ըէթի ճանիպինտէն Էվրօբաեա պիր եէնի նօթա կէօնտէրիլէճէ-յինի, Օսմանը զազէթալարը բի-վայէթ իտէյօրլար։

—Շիմտիյէ տէկին ինկիլիթէր-բատա վուգուի խապէր վէրիլէն իֆլասլարտա, իլանը իֆլաս իտէն-լէրին այրը 4 միլիոն ինկ. լիրա-սընա պալիզ օլմագտա տըր։

—Յէնէրալ Թօթլէպէնին Լի-վատիտա Զարըն նէզտինէ կիթ-տիյի մալիմ տիր։ Յէնէրալը միշարիլէյհ պու քէրրէ Լիվա-տիատան տօղրուճա Ահիօլու Պուր-կասա ավտէթ իտուպ, օրատան կէչէն բէնչէնպիհ կիւնիւ Էտիր-նէյէ կէլմիշ տիր։

—Պաթումուն թախլիյէսի իւ-զէրինէ օրատան Տէրսաատէթէ նագլ իտիլէն ասա;իրի շահանէ-նին մըգտարը 11 թապուրա պա-լիզ օլմուշ, վէ ճիւմա իրթէսի սապահը Պաթում գօմանտանլա-ըընտան Ֆէրիդ Արիֆ բաշա հազ-ըէթլէրի տախի, վաբօրը մախ-սուսլէ վիւրուտ իտէն ասքէրլէ պէրապէր Տէրսաատէթէ միւվա-սէլէթ իթմիշ տիր։

—Թրապզօնտան ասքէր վէ մուհաճիր նագլ իթմէք իւզրէ թէրսանէ վաբօրլարընտան պիր գաչ վաբօրլա պիր զըրհը, ճու-մասա իրթէսի ագշամը Տէրսաա-տէթտէն հարէքէթ իթմիշ տիր։

—Վէտէնը տէրճ իթտիեի պիր բիվայէթէ կէօրէ, Ռուսիա ասա-քիրինին օրտու մէրքէզի, Դրզան-ըըղա նագլ իտիլէճէք իմիշ։

— Օտուն վէ քէօմիւր խուսու-սու իշխուն թէշէքքիւլ իտէն դօ-միսիօն, ճումասա իրթէսի կիւնիւ տախի իճթիմա իտուպ, թէտա-դիրի լազըմէյի միւզաքէրէ իթ-միշ տիր։ Դօմիսիօնուն թահգը-գաթընա նազարէն, Տէրսաա-տէթտէ թիւճճար վէ մատրա-պազլար էլինտէ, ճէման իշ միլ-եօն գբյէ գատար քէօմիւր մէվ-ճուտ վար իմիշ. Սէլանիքտէն գօ-միսիօնա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆ-տա, օրատան Սթամպոլ իշխուն տօգուզ միլեօն գբյէ, վէ Իզմիա-տէն տէօրթ միլեօն գբյէ քէօ-միւր թէտարիք վէ իրսալ օլուն-մագ իւզրէ պուլունտուղու պիլ-տիրիլմիշ տիր։

Օտուն թէտարիքինէ կէլինճէ, չիմտիեէ տէկին ահալինին 600 պին չէքի մըգտարը օտուն թէ-տարիք իթտիյի թախմին օլու-նուպ, 3–4 եիւզ պին չէքի գա-տար տահա օտունա իհթիեաճը վար իսկ տէ, պունուն տախի ի-ճապը սէրիսինէ պագըլմագտա տըր. չէօյլէ քի, կէրէք խա-նէլէրտէ վէ կէրէք համամլարտա պիր չօգ իսրաֆաթ իլէ ֆազլա օ-տուն իհրագ իտէնլէր իշխուն պիր հատտ թայինիյլէ, իսրաֆա մէյ-տան պըրագըլմայաճագ իմիշ։

— Շգօտրատա աղբը գաբրշրգ-ըգլար զուհուր իտուպ, Արնա-ութ իթթիհատը թարաֆտարլա-ըընտան պաղրսը հիւքիւմէթ գօ-նաղընա հիւճիւմ իտէրէք, իշխն-տէ պուլունմուշ օլան էլլի գատար մէմուրինի պիլա ռահմ գաթլ իս-լէտիքլէրինէ տայիր կէօյա պաղը սէֆարէթխանէլէրէ թէլէկրաֆ կէլտիրէնի, Ֆոր դէ Պոֆիր եաղը-յօր իսէ տէ, ըէսմէն իթտիեիմիզ թահգըգաթա կէօրէ, Պապը Ա-լիճէ պունա տայիր ասլա մալիւ-մաթ օլմատըղընտան, պու խա-պերին պի էսաս օլտուղու չիւպ-հէսիզ տիր։ (Վ.-Ֆ.)

— Կէլիպօլուտան եաղըլտըղը-նա կէօրէ, ասաքիրի Օսմանիեէ-տէն Անատօլու սահիլինէ կէչմէք իսթէեէն քիւլիեէթլու ֆիրարի-լէրի մէն իշխուն, Կէլիպօլու ֆը-գայի Հիւմայունունտան, էթրաֆ մահալլէրէ 2000 մունթաղամ աս-քէր սեվգ իտիլմիշ տիր։ Կէլիպօ-լու ֆըրգայի Հիւմայունի իշխուն գբյէն լաղըմ օտունուն թէտարի-քի զըմնընտա Անատօլու սահիլին-սէ վագի օրմանլարտան աղաճ քէսմէք իւզրէ Պուլայիրտէն տա-խի 4.000 ասքէր կէօնտէրիլմիշ տիր։

Հալէպ վէ ճիվարճա զազէթամըզին ումուր ու խուսուսունու Հալէպտէ իզզէթլու Ահմէտ Զովէվի էֆէնտի լութֆէն տէրիւհտէ խլէմիշ օլտուղունտան օրալարտա պուլունան միշ-թէրիլէրիմիզին էֆէնտիի միմամլէյ-հէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլու-նուր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ

Եաշատեղեմբզ պու օն տօգուզունճու տէհր, պիր աճայիպ տէհր տիր, իլա տէվլէթլէր իչին, պունտան էվվէլքի տէհրլէրտէ էւրօբատա էն սաղլամ չէյ, տէվլէթլէր իտի, պու տէհրտէ իսէ, էն զիատէ մուխթարատա պուլունան, տէվլէթլէր տիր։

Պու կիւնքի կիւն էւրօբա տէվլէթլէրի իւզէրինէ պիթէրաֆանէ պիր կէօղ կէզտիրսէք, հիչ պիրինի սաղլամ պիր էսաս իւզէրինտէ պուլամայբզ. եալոտ տահա տօղրուսու, քիւչիւք տէվլէթլէրի տահա զիյատէ սաղլամ կէօրիւրիւզ, նէթէքիմ պէօյիւքլէրի։

1870 տէն էվվէլ Ֆրանսա տէվլէթի նէ չան, չէրեֆ վէ գուտրէթ սահիպի պիր տէվլէթ կէօրիւնիւրիւտիւ ալէմէ, հէպսիմզին խաթրընտա տբր տահա. Նաբօլէօն պիր էօքսիւրսէ, պիւթիւն էւրօբանքն կէօքսիւ թութուլուր, վէ պիր ադսբրսա, պիւթիւն էւրօբա սարսբլբր բաբ, քի՛մ իսայալ իտէպիլիրտի օ վագբթ քի, պէօյլէ պիր տէվլէթ իքի այրդ պիր սէֆիրտէն պաթմա տերէճէսինէ կէլէճէք, բայլախթը մուհասէրէ օլաճագ, պիւթիւն մէմալիքի թէհլիքէտէ պուլունաճագ, վէ օ անէտէք լադբրտբբ օլմազ պիր Ալման Ռօնթու, չու լադբրտբլարը սէօյլէյէպիլէճէք. «Վա՜հ, վահ, պիլէյիտիմ քի Ֆրանսա պու գատար գուվվէթսիզ իմիշ, տահա իլէրի կիտէրսիմ» եանի մահվընա գատար եիւրիւրտիւմ։

Պիզ տէ պիր եբլտա, նէրէտէն նէրէյէ կէլտիք, մալիւմ։

Ռուսիա քի պու գատար պէօյիւք, պու գատար գուվվէթլի պիր տէվլէթ կէօրիւնիւր, տահխիլի վէ խարիճի նէ պէօյիւք թէհլիքէլէր իչինտէ պուլունաճուզունու վա՞րմը տբր պիր կէօրմէյէն կէօզ։

Ալէմանիա, Իթալիա, եթթիհատլարը բէք մի սաղլամ պիր չէյ տիր, նէ գատար վագբթ տահա Բրուսիա Ալէմանիա օլապիլէճէք, վէ Ղարտէնիա Իթալիա. հիչ չիւպհէ գապուլ իթմէզ սաղլամ չէյլէրմի տիր պունլար, վէ Ասթրիա Մաճարքն, Խբրվաթքն, Լէհին, Զեհլին արասընտա նէ գատար վագբթ տահա Ասթրիա գալապիլէճէք, վա՞րմը պունու տա թէէմին իտէն։ Իշթէ պու սէպէպլէ տերիզ քի, Սպանիա, Բօրթիկէզ, Շբվէտ վէ էմսալէրի, եանի իքինճի իչինճիւրատէտ օլան տէվլէթլէր տահա սաղլամ պիր հալտէ տիր նէթէքիմ պէօյիւքլէր. նասբլ քի պիր չէտիտ հարէքէթը արղտա, ալչագ վէ ախչապ ֆուգարա խանէլէրի տահա զիյատէ էմին տիր, նէթէքիմ ալթը եէտի գաթ հավայա եիւքսէլէն քեարկիր սէրայլար։

Շիմտի պաղբ ալամէթլէր կէօսթէրիյօր քի, նէօպէթ Ինկիլթերրանքն տբր։ Շիւպհէսիզ պու լագբրտբմբզ չօգլարբն ինտինտէ թիւրահաթ նէվինտէն պիր սէօզ սայբլաճաթ տբր. լաքին պիզճէ էօյլէ տէյիլ տիր, պիզ Ինկիլիզ, Ռուս եա Ալման, Նէմչէ եա Իթալիա արամայբզ. իլա չունու արաշբզ. պու տիւնեատտ պիր տէվլէթ, պիլա զէվվալ մուէպպէտէն պիր հէյէթտէ տուրապիլի՞ր մի. տիւնեանքն ադալի տէօրթ պին սէնէլիք թէվարիխի յունուն մուղայիրինի իսպաթ իտէր, վէ պու պապտէ չիմտիյէտէք պիր խթիսնախյէթ կէօրիւմէմիշ տիր. պիզ տէմէյիզ քի եարքն Ինկիլթերրա մահվ օլաճագ, լաքին տէրիզ քի, պիր կիւն օլապիլիր, վէ պունու տա օ գատար գօյայբզ՝ լա տէյէպիլիրիզ քի, պու տէհրտէ բէք քիչիւք պիր խաթա, բէք պէօյիւք պիր տէվլէթի մուխաթարայա իլգա իտէպիլիր. Ֆրանսանքն պիր Սպանիա վէ Պիզիմ պիր Պուլկարիսթան ֆէլաքէթլէրիմիզ օլուր տա, Ինկիլիզին տէ պիր Ասֆզանիսթան ֆէլաքէթի օլմամազ մը։ Պունուն օլապիլիր ղլուզունու, քէնտիլէրի Ինկիլիզէր տախի իգրար իտէյօրլար, վէ լօրտ Դարնարվընքն տահա էվվէլքի կիւն. «պէն Ասֆզանիսթան ճէնկինտէն գօրդմամ, Ասֆզանիսթանը եէնմէքտէն գօրդարբմ» տիմէսի, պիզճէ, բէք պէօյիւք, մանալը վէ տբգդաթա չայան քէլամբր տբր։

Իմտի մատէմ քի պու կիւնքի պահսբմբզքն սէրնամէսի Ինկիլթէրրա տբր, անտէն պահս թատիմ։

Ուժում տէվլէթլէրին ահվալինի թէճէսսիս իթսէք, Ինկիլթերրա կիպի մէմալիքի տաղընբզ պիր տէվլէթ տահա պուլամայբզ։ Ինկիլթերրա Պիզիմ չիմտիքի Ռումելիտէն չօգ քիչիւք իքի ատա օլուպ, գուսուրու պինլերճէ միլ ուզագտա օլան միւսթէմլիքեաթ տբր։

Ֆարզ իտելիմ քի, պու ատա բէք մէթին գալելեր վէ բէք գավի զբրնելար իլե էճնէպի թէարրուզունտան մուհաֆազա օլունապիլին, ֆարզ իտելիմ քի, Ֆրանսա, Ռուսիա վէ սայբր տէվլէթլէրէ օլտուղու կիպի, Ինկիլթերրա իւզէրինէ տէ իչ պէշ տէվլէթ իթթիհատ իտիպ տէ գբյամ իտէմէսին, նիհայէթ Ինկիլթերրա Ինկիլթերրատան էմին օլապիլսին, լաքին միւսթէմլիքեաթը հագգընտա տա պունու պէօյլէ տէյէպիլիրմիյիզ։

Պու կիւնքի կիւն, մէմալիքի միւճթէմէյը Ամերիգա նամը իլէ մէչհուր օլան Ամերիգանքն էն պէօյիւք ճիւմհուրու, պունտան եիւզ սէնէ ադտէմ Ինկիլիզ միւսթէմլիքեաթընքն պիրի իտի. Լօնտրատա մուգիմ Ինկիլիզ էվլիայը ուժուրու օ վագբթ պու մէմալիքի պիր հիւանիւ իտարէյէ մուվաֆֆագ օլամատբլար. վէ Լօնտրա իլէ Նիւ Եորգ պէյնինտէ չէտիտ միւնազաալար էքսիք տէյել իտի, օ վագբթ տա Ինկիլիզ տէվլէթի էն պէօյիւք պահրիյէ տէվլէթի օլուպ, հարպ սէֆինէլէրի պիւթիւն տէնիզլէրի գարբամբչ ըտբ, բէք իհթիմալ տբր քի պունա իսթինատէն, Նիւ Եորգ իսթիտալէրի Լօնտրատապիր գապուլ պուլամայբզ, տայիմա ըէտտ իլէ ճէվապ վիրիլիր իտի. օ վագբթլար Նիւ Եորգ տա Ինկիլիզ իտի, Լօնտրա տա, Նիհայէթ Նիւ Եորգ Ինկիլիզի Լօնտրա Ինկիլիզինին իսթիպատատա զարբր գալդտբ, ճէնկ իթտի, եէնտի, վէ պիր եէնի գրալիյէթ օլապիլիրքէն, իսթիպատատա գարբր օլտուղունու իսպաթ իչին ճիւմհուր օլտու, վէ եիւզ սէնէտէ ադալի իքի իւչ գաթ ճէսամէթ քէսբ իթտի։

Վէթանբէրվէր պիր Ինկիլիզ իչին քիչիւք պիր եարէ տէյիլ իտի պու. լաքին չիմտիքի խաֆիֆ միզաճլար նէ իլէ պու եարանքն աճբսընը պասթբրաալար էյի. Ամերիգա պիզտէն այրքլտբ տա պիզէ նէ օլտու, պիզ եէնէ եվվելքինտէն պէօյիւք վէ եվվելքինտէն գրուվվէթլի պիր տէվլէթիզ տէյօրլար. պունլար չիւպհէսիզ պիր Ֆլապատա վաբօրունտան տօլայբ սէքիզ օն սէնէ ադտէմ Ամերիգա ճիւմհուրու մուվաճէհէսինտէ տիւչար օլտուգլարը մահճուպկէթի, վէ ճէրիմէ օլարագ Ամերիգայա սայտըգլարը միլեօնլարը զալիպա պիւթիւն պիւթիւնէ ունութմուշ օլմալը տբրլար։

Տահա ադայիպլի պու կիւն տէ Հինտիսթան իչիւն պունու պէօյլէ տէյէնլէր վար, եանի Հինտիսթանը տա զայպ իթսէք նէ՛ օլուր, եինէ պիզ պէօյիւք տէվլէթ գաբբրզ, վէ եինէ պիր գուվվէթլի տէվլէթ օլուրուզ։

Ինկիլիզ տէվլէթի Հինտիսթանը տա զայպ իթտիյի հալտէ պէօյիւք տէվլէթ օլապիլիր օլամազ օնու պիլէմէյիզ, լաքին պունտան զիատէ պէօյիւք սէօյլէմէք օլամազ. օրասընտա չիւպհէ եօգ։

Ինկիլիզէր Հինտիսթան եօլունա մալիք օլմազ, վէ Հինտիսթան եօլունու քէնտիլէրինէ տայիմա այբզ պրագմագ իւզրէ, եիւզ էլի իքի եիւզ սէնէտէն պէրու, նէ ճահտալար նէ իգտամբար նէ մասրաֆլար իթմիշ տբր, իքի Օգիանուստա նէ մէվգիլէր թութմուշ, նէ գալելեր եաբմբշ վէ նէ կէմիլեր կէզտիրմէեէ մէճալուր օլմուշ տուր, քէզալիք քիմսէտէն մէսթուր տէյիլտբր. պու թէգայիւտաթէ նազարէն օն օն պէշ սէնէեէ կէլինճէեէտէք Ինկիլիզ Լօնտրատան զիատէ Հինտիսթանտան էմին իտի. վէ Հինտիսթանա խարիճէն պիր թէարրուզ ատիմ իւլ իմքեան գապիլինտէն իտի. լաքին պիր Ֆրանսզքն պիր թասավվուրու գուվվէտէն ֆիլիլ կէթիրիպ, պունճա թագայեիւտաթ վէ սարֆիաթ վէ իհթիմամաթը պիրտէն պօշա չբզարբը. պիր Լէսէբս, պիր գանալ թասավվուր իտուպ, եաբաբ պիթիրտի վէ պիւթիւն Ինկիլթերրանքն իսթիրահաթընը մահվ իթտի. Մօսգօֆուն Հինտիսթանա թէարրուզ էֆքեարը, սօղրատան վէ պու գանալ սէպէպիյլէ պիր պիհուզուրլուգ տահա իլավէ իթտի, լաքին իչին պուրաբբընտան պահս իթմէք ուզունճա օլտուղունտան, պունու պուրատա թայիտիպ, ասբլ մէվզուու պահս օլան Ասֆզանիսթան մատտէսինէ ինթիգալ իթմէմիզ լազմ կէլիր։

Նէ իսթէր Ինկիլիզ Ասֆզանիսթանտան. Ասֆզանքն Հինտիսթանը պասբպ տա իսթիլա իթմէսինէ պիր իհթիմալ վար մը տբր, օլապիլիր մի. պունուն գապիլ օլմաճաղը կիւն կիպի աշքեար տբր. վէ Ասֆզան հաքիմինին թասավվուրունտա տա օլսա, Հինտիսթանքն Ասֆզան հուտուտունա ճիվար օլան բէնճապ եա լահօր վիլաեէթինտէ էն չօղու եիրմի օթուզ պին ասքէր իգամէթ իթտիրմէջի, Հինտիսթանքն մուհաֆազասընա քեաֆի պիր էմնիյէթ տիր չիւպհէսիզ։

Էվվէթ, Ասֆզանքն Ռուսիա իլէ իթթիֆագ իտուպ տէ, քէսբը գուվվէթ իտէրէք իքինինին պիրտէն Հինտիսթանա հիճում իթմէսինէ պիր իհթիմալ վար, լաքին Ինկիլիզ էվլիայը ումուրունուն հիքմիւ տախի հիչ օլմազ իսէ չիմտիքի հալտէ պէօյլէ պիր թէչէպպիւսիւ Ռուսիա իչին միւմքիւնսիւզ կէօրիւր, վէ լօրտ Դարնարվընքն Ինկիլիզ հագգընտա տէտիյի, Ռուսիա հագգընտա տախի խթիմալ օլունապիլիր, վէ մատտէ Հինտիսթանը զապթ վէ խթիլա իթմէքտէ օլմայբզ, օնու մուհաֆազա իթմէքտէ օլտուղու Ռուսիա հագգընտա տա տէրխաթը իտիլէպիլիր, վագտա Ռուսիա խթէր քի Հինտիսթան Ինկիլիզ էյինտէն չբգսբն լաքին Ռուսիա չիմտիլիք վէ տահա չօգ վազբթլար պու արզունուն իլէրիսինէ կիտմէկճէյի տախի կիւն կիպի աշիքեար տբր։

Պինանէն ալէյհ, սուրէթը զահիրետէ Ինկիլիզ Ասֆզան իլէ Ռուս իթթիֆագը վէսվէսէեէ մուճիպ օլմագտա իսէաէ, պիզճէ պու պիր նիւմայիշ տիր. ասբլ տէրտ, Հինտիսթան իչինտէ վէ Հինտիսթան էթրաֆքընտա տբր։

Զօգտան պէրու Հինտիսթան իչէրիսինտէ վէ տբշարբսընտա Հինտիսթան ալէյհինտէ պիր կիզլի ֆէսատ գայնայբր կիպի կէօրիւնիւյօր, վէ տօղրուտան վէ տօլայբտան Ինկիլիզ զապթը ալթընտա պուլունան Հինտին եէրլի հիւքմտարլարը եա բբէնալէրէնտէ պիր սէրքէշլիք էսէրլէրի կէօրիւնիւյօր. կիզլի աշիքեար պիր սիլահլանմագ ալամէթի վար, ասքէրլէրինի օլտուգճա չօղալթմագ վէ պիր հիյէթը մունթազամայա իֆրազ իթմէք հավէսի արթբզ մէսթուր գալամայբր։

Շու հալտէն էբէյի վագթտան պէրու Հինտիսթան գայիմմագամբզընտա պիր թէլաշ կէօրիւնիյօր, եէրլի զազէթալէրինտէն սէրպէսթիյէթլէրինին ալընմասը վէ պունա էմալ սայբր պիր թագբմ թէտապիրի ինղլաթիյէ վէ իհթիյաթիյէ պունա տեղալէթ ատտ օլունապիլիր. նիհայէթ գայմագամբզդ, եէրլի բբէնալէրին թէտապիրի ասքէրիյէսինի մէն իտէմէյիպ, ֆագաթ նէզարէթի ալթընա ալմագ իսթէտիյի, վէ Ալէմանիատա հէպ Ալման բբէնալէրի նէզտինտէ օլան գուվվէի ասքէրիյէլէրինին Բրուսիա նէզարէթի ալթընա ալընբզ Բբրուսիա սէրասքէրլէրի գօմանտասը թահթընա վէրիլմէք իսթէնտիյի կիպի, Հինտիսթան գայմագամբզընը տա եէրլի բբէնալէր հագգընտա պունա պէնզէր պիր մուամէլէյէ գբյամ իթմէսի վէ հալա մուվաֆֆագ օլամամասը, Ասֆզանիսթան մէսէլէսինէ ազ էհէմմիյէթ վերմէզ. Ինկիլիզին անընտա Ասֆզան վար իսէ, եանընտա վէ արգասընտա տա պիր թագբմ մէչքիւք վէ մէճճուլբբ ահվալ եէրլի հիւքմտարլար պուլունտուղու բէք պէյլի օլմայօր տէյել տիր. քիմ պիլիր Ասֆզան իլէ պունլարբն պիր կիզլի մուարէֆէսի օլմատբզընը, քիմ պիլիր Ռուսիանքն տա էլ ալթընտան կիզլի պիր թէչվիգի պուլունմատբզընը, պունա չու գատար պիր տէլալէթ կէօսթէրէպիլիրիզ քի պու կիւնքի կիւն Ինկիլիզին Լահօրտա բէնճապտա եանի Ասֆզան հուտուտունտա թէքմիլ պիր օրտուսու վար վէ հիւքիմէթ տէ օրայա նագլ իթմիշ տիր, հէլէ բէչվերտէ օլան Ինկիլիզ ասքէրի, պիր ատամ աթլասա քէնտինի Ասֆզանիսթանտա պուլուր։ Էյլի կէրի տէօնէր տէօնմէզ ասքէրի ալբզ, Ասֆզանիսթանը պասապիլիրտի. Ինկիլիզ Ասֆզանիսթան իլէ մուհարէպէ իտէճէք տէ օլսա, սէրասքէլիք իտէճէք եինէ պու էյլի իտի, եանի ժէնէրալ Շամպէրլէյն, Նիչիւն էօյլէ իսէ պու թէէխիւբ պու թէտէնին, պու իհթիրազ, պու նոյեմբերէ դեկտեմբերէ պէքլէմէքլիք. սէպէպի մէյտանտա տբր։

(Խիրոֆ Եարբա)

Ց. ՎԱՐԴԱՆ

Ինկիլթերրա վէ Ասֆզանիսթան պէյնինտէքի մէսէլէ կիւնտէն կիւնէ պիր վէխիմ հալ քէսբ իտէեօր, վէ Քեապիլ էմիրի, Ինկիլիզ սէֆարէթինէ իտիլէն հագարէթտէն սօլայբ, պունուքպիր եանլըշըզա համլ իտուպ, Հինտիսթան հիւքիմէթինէ պէհանը մազերէթ իթմէսի պիր արալըգ մէմուլ իտիմիշ իտի իսէտէ, Հինտիսթան գայիմմագամբզլօրտ Լիթթըն պէօյլէ բէսմի իֆատաթա գուլագ ասմայաճագ կիպի կէօրիւնիյօր։ Տեյլ Թեհէրանքն մալիմաթընա նազարէն, Հինտիսթան հիւքիմէթի եէտինէ պաղբ եվրագը մուհիմմէ կէչմիշ, քի Շիիր Ալինին, Ինկիլթերրա ալէյհինտէ օլան էնթրիգալարընա տաիր խայբբ բբզգ վիրմէքտէ իմիշ։ Էյէր Ռուսիա Ինկիլթերրայա գաբզբ իլանը հարպ իտէր իսէ, Ասֆզան էմիրինին Ռուսիայա եարտըմ իտէճէյինի վատ իթմիշ օլտուղունու, լօրտ Լիթթըն պու էվրագա իսպաթա մուգթէտիր իմիշ, վէ չու շէյլէրէ տախի մալիմաթը վար իմիշ քի, Ռուսիա տէվլէթի Ինկիլթերրայա զալէպէ իթտիքտէն սօնրա, Հինտիսթանքն Ինկիլիզլէր էլինտէ օլան գբսմընտան ֆիլան ֆիլան եէրլէր Ասֆզանիսթանա վիրիլէճէք, վէ էսնայի մուհարէպէտէ Ս. Բէթթէրսպուրկտան Ասֆզան էմիրինէ չու մբգատատա ագչէ թէէտիյէ օլունաճագ իմիշ։ Իշթէ չու մալիմաթա նազարէն, պունտան պէօյլէ տախի էմիր իլէ Հինտիսթան հիւքիմէթի պէյնինտէ պիր իթթիֆագ հուսուլի միւմքինսիզ ատտ օլունույօր իմիշ։ Ինկիլիզլէրին պաշլուճա մագսատ, Շիիր Ալիյի թախթտան տիւչիւրիւպ, եէրինէ տահա էմնիեէթլի պիր հիւքմտար կէչիրմէք օլաճագ իմիշ. ֆագաթ պագբմ իշ գուվվէտէն ֆիլիլ նագլօլունտուգտա, օլ վագբթ քիմ քիմէ նէ տէեէճէք վէ քիմ քիմէ նէ եաբաճագ։

Մանասթբբ մուխպիրիմիզտէն ալտըղբմբզ մէքթուպլար մալինէ նազարէն, չէհրի մէզքիւր ճիվարընտա, էմնիյէթ քեամիլէն սէլպ օլունուպ, հեր թարաֆտա հայտուտլարընն քէյֆի մաեէչա հարէքեաթը զայբը միւնասիպէյէ ճիւրաթ խյէտիքէրի միսիլու, պու տէֆա չու ճէսարէթլէրինի մերթէպէի քէմալէ վարտբրարագ հիւքիմէթ գօնաղը տէրունինէ տուխուլ իտիպ, վէ զապբթա մէրքէզ մալ սանտըղընը գբրբպ, մէվճուտ օլան գբրդ պին ղրուշտան 10,000 ղրուշունու սբրդաթ իթմիշլէր տիր։

Մուխպիրիմիզ, իչին պու գատարընը եազբպ, թաֆսիլաթընը կէլէճէք բօսթայա պրագմբզտբր։

—

Էտիրնէ մուխպիրիմիզտէն աթիտէքի մէքթուպու ալմբշբզ տբր։

Անդրիանուպօլիս, 19 սեպտ. 78

Շատ կը փափաքէի ուրախաութիւրեր միչտ ձեզ հաղորդելու. սակայն անդիմադրելի հարկի մը ներքև ցաւօք կը պարտաւորիմ մեծ կորուստ մը դուժել, կարծես թէ անողոք ճակատագիրը՝ գրիչս դատապարտած է առաքինիները ողբալու։

Ասֆրիանուպօլեցի հոգեշնորհ Արիստակէս վարդապետ փափազեան յետ երկարատև հիւանդութեան՝ երէկ առաւօտ իւր մահկանացուն կնքեց ի հասակի 26 ամաց ի խոր սուգ համակելով բոլոր Անդրիանուպոլիս և ամեն

գինքը ճանչցողները։ Ցուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը նոյն օրը կատարեցաւ ըստ երկրին սովորութեան մեծ շքով և իւր հարց չիրին անփոփեցաւ մարմինն, որոյ դագաղին շուրջը բոլորուած էին իւր աշակերտներն ի սուգ ծանրաթախիծ։

Հանգուցեալը Շահ-Նուպարեան վարժարանի եռանդուն և ծանրաբարոյ աշակերտներէն մին էր, որ անդստին ի մանկութենէ բնական և բարոյական ամէն գեղեցիկ և չքնաղ հիրքերով օժտեալ բարեգուշակ յոյս մը կը խոստանար ազգին։ Եօթն տարեկ ի վեր աեղւոյդ Արշակունեաց վարժարանին մէջ անընդհատ դասախօսութեան պաշտօն վարելով, բաւական թուով բարեկիրթ աշակերտներ տուած է ազգին։

Հարկ է ըսել որ՝ երկու տարիէ ի վեր իւր գատիարակութեան նուիրական պաշտօնին կրցած էր եկեղեցական սրբազան պաշտօնն ալ, զոր ընդունած էր Ամեն. Տ. Ներսէս Սրբազան Գատրիարքէն, որ անհամեմատ սիրով կը սիրէր։ Իւր լեզուագիտութեամբն աշխոյժ և աչալուրջ դրօժուն էութիւն մ'ալ ունէր. և այս զուգակի յատկութիւններովը սիրելի և մեծարոյ ամենուն ըլլալով, վերջին պատերազմին ժամանակ յաջողած էր Նիկոլայոս մեծ դքսին և բոլոր Ռուս սպայակոյտին առջև՝ Հայոց ազգն տեղւոյս միւս ազգերէն աւելի բարձրացնել և սիրելի ընծայեցնել։

Անդարմանելի է այս կորուստը. վասն զի ազգը խիստ պէտք ուներ այսպիսի առաքինի, ուսեալ, ազգանէր և յաջողակ հոգիի մը, որոյ նմանները մեծ աշխատութեամբ և շա՛տ ուշ կը հանին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՄԼՍԷԼԷՅԻ ՄԻԼԼԻՕՅ

Երմէնի միլէթինն չու արալեգ խուսուսաթը մրլիյէսի հագդընտա ճէրէեան իտէն մուզահաքաթատան պահս իտէրէք, Պէյօղլու Ֆրանսըզճտ ղազէթալարը տախի, պու մէսէլէյի հաստէի թատդիգտէն կէչիրմէյէ վէ պիլիր պիմէզ նէշրիսաթլէ, սիւթունլէրինի թէզելէն իթմէյէ վէ մէսալիհի միլլիյէյի սուրէթի շէտիտէտ գրիթիգա ալթընա ալմայա գայդըշմէշ օլտուգլարը միսիլիւ, պուն լարտան Գուրիէ տ'Օրիան զազէթասը, իշին տահա իլերիսինէ վարբպ, ճումառա իրթէսի կիւնիւ նուսխէսինտէ, ճիւմառա կիւնքի թէճէմիիւ իտէն Երեպոխանական ժողով վէ պու մէճլիստէ թահթը միզաքէրէյէ ալէնան միլէթին պիհագզը միսթահագդ օլտուղու ըսլահր ահվալի մէսէլէսի հագգընտա պիր թագըմ ապէսկյաթա ճիւրաթ իթմիշ տիր։ Պու խուսուստա զազէթայը մէզքիւր իլէ մուպահասայա կիրիշմէք, մագասատրդրդն խարբճընտա օլտուղունտան, եալընըզ՝ պու կիպի հագրդէթի հալէ զայրը աշնա օյան Ֆրանսըզ զազէթալարընըն, պունտան պէօյլէ քէնտիլէրինէ հագրդէթբէրէթ պիր Երմէնի զազէթասը ինթիսապը յա, մէզքիւր զազէթատա Միւնտէրիճ հագայիգի ահվալի թերճէմէ իթմէքլէ իդթիֆա վէ քէնտիլէրինն սախթէ միթալաաթընը պէր թարաֆ իտէրէք։ սայիր ճիհէթլէ գազանմբզ օլտուգլարը գատր ու հայսիյէթլէրինի մուհաֆազա իլլէմէլէրինի նասիհաթ իթմէք իյէ ճէսարէթ իտէրիզ։

—

ԵՐՄԷՆԻԼԷՐԻՆ ՀԻՃՐԷԹԻ

Թան զազէթասընդն Ցէրասատէթ մուխպիրի, 18 իլուլ Թարիխի մէքթուպունտա, Երմէնիլէր հագզընտա պէր վէճհի աթի եազըյր։

«Երմէնիսթանդն հալի գէնտտրը։ Պու մահալլէր սէքէնէսինին հիճրէթինի մէն իթմէք գօլայ պիր չէյ տիր, նասըլ քի՝ իլերիւտէ իսպաթ իտէճէյիզ։ Պապը Ալի պու հիճրէթին էօնիւնիւ ալմաղա մէքտար օլաճադ հիչ պիր ֆէտպիր իթթիխազ իթմէյօր, վէ Սըբ Լէյարա, քէնտիսինին բայահաթ քրօկրամը իլէ մէշղուլ օլմաղա, էն միւհիմ չէյի էլտէն գաչբրմագտա օլտուղունուն ֆարգընա վարմայոր։

«Նուրայի տէվլէթ ազասընտան Ալի Շէֆիգ պէյին, պէօյլէ պիր թէտպիր հագգընտա Երմէնի բաթրիգխանէսի վէ միլլէթին մէճլիսի ումումիսի իլէ իթթիֆագ հուսուլէ կէթիրիլմէքտիրին, Երմէնի միլլէթի միւթէպէրանընտաղ հիւքիւմէթին թային իթթիյի պիր զաթ ըէֆագաթբէյլա մէմուրիյէթի մախսուսէ իլէ Երմէնիթանա կէօնտէրիլտիյինի, մուգատտէմա եազմբզ իտիմ։ Պու սուրէթլէ թէշքիլ օլունան հէյեթի մէմուրէ, հիւքիւմէթի Օսմանիյէնին հազզ իթտիյի չու նիմ թէտպիրլէրտէն տիր քի, անճագ աքսի նէթիճէլէր հասբլ իտէպիլիրլէր։ Ահվալը հազբրէնին վէխամէթինէ, վէ մէսէլէի մէպհուսէնին թէսվիյէսի զրմնընտա Երմէնի բաթրիգխանէսինին պապը Ալիյէ չէտիտէն մուավէնէթ իթմէքտէ պուլունմասընա նազարէն՝ հիւքիւմէթը սէնիյէնին պու մէսէլէի զարիպ կէօրիւնմէքտէ տիր։

«Շիմտիքի հիճրէթին վուգուհ, Ֆիւրտլէրին տայիմի թէատիյաթընը վէ հիւքիւմէթին գայտսըզլըզընը էսէրի օլարագ, չօգտան քէշֆ իտիմէքտէ իտի։ Բաթրիգխանէ վէ մէճլիսի ումումիսի, պու հիճրէթի թէշվիգ իթմէյի խայալ պիլե իտէմէզլէր իտի, չիւնքի, մագոէալէրի Երմէնի միլլէթինին միւճէտտէտէն թէշէքքիլ վէ թանզիմի օլտուղու հայտէ պու հիճրէթ, մագսէտի մէզքիւրուն թամմ զրատընը հասբլ իտէճէք իտի։ Վէ ֆիլվագը, չուրասը պէյանտէն միւսթաղնի տիր քի, գատիմ Երմէնիսթան բատիշահլըզընընն ահալիսի Ռուսիա թէպաիէթի թահթընա կէշէճէք օլուր իսկ, պու մագսէտ պիր սուրէթլէ հասբլ օլամազ։ Թարիխտէն անլաշըլտըզընա կէօրէ, Երմէնին, էճնէպի նուֆուզ վէ թէէսիրինէ տայանմագ իչիւն, Ռում գատար գուվվէի մանէվիեէսի եօգ տուր. եանի Երմէնիլէր, էթրաֆլարընտա էքսէրիյէթ իլէ պուլունան միլլէթ գարբշբզ մահվ օլմաղա, Ռուսլարտան զիյատե մէյալ տրրլար։ Մաճարիսթանա վէ Ավսթրիայա հիճրէթ իտէն պինէրճէ Երմէնիլէր, քէնտի միլլէթլէրի իչիւն արթրդ զայպ օլմուշ տուրլար։ Պու թէհլիքէ տահա պէօյիւք տիր, նէ վագբի հիճրէթ իտիլէն եէր Ռուսիա օլաւր իսկ, չիւնքի Ռուսիա տէվլէթի, հէր տէվլէթտէն զիյատ միլլէթլերի զայպ իթթիրիր պիր տէվլէթ օլուշ, մէզհէպի տախի Երմէնիլէրին մէզհէպինտէն բէք ֆարգը օլմամալը, թօրրաղընա հիճրէթ իտէն Երմէնիլէր, օրթհօտօգս մէզհէպինի գապուլ իտէրէք, Երմէնիլէրին իլմտար օլմայան գբսմբ իչիւն միլիեէթ պաղը օլան ՅԷՆՀԷպ պաղը գօրապիր։

«Իմթէ պու սէպէպէ մէպնի, բաթրիգխանէ, վաթանլարընը թէրք իտուպ հիճրէթ իտէն Երմէնիլէրի, նասիհաթլարը վէ վազարը իլէ պու չէյտէն սարֆը նազար իթթիրմէք մէմուրիյէթիլէ, Երմէնիսթանա պիր խայը բահիպէր իղամբլա, հիճրէթին էօնիւնիւ ալմազա չալըշը։ Տիկէր ճիհէթտէն տախի բաթրիգխանէ, միլլէթ մէճլիսինին թերճէմանը էֆֆարարը սրֆաթբլա, հիւքիւմէթ նէզտինտէ ըսրար իտէր իտի քի, արթրդ տէյիլնազարիյաթ իրա ֆիլիաթլա քէնտի հիւսնի նէյաթընը իսպաթ իթսին։ Ցէրիսաթը խտիլէճէյի վէյհլէ, էնայի մուհարեպէտէ, եանի ֆիւրտլէրին եէնի պիր շիտաէթլէ պինէրճէ Երմէնի քէստիքլերի վագբթլարտա, Սուլթան Ապտիւլ Համիտ խան, բաթրիգ Ներսէս հազրէթլէրինի սերայա ճէլպ իտուպ։ դաթի վատլար իթմիշ վէ Օսմանի Ընչանընդն պէօյիւք դօրտունուն վիրմիշ իտի։ Զաթը հազրէթը բատիշահի օլ վագբթ վատ իթմիշ իտի քի, մուհարեպէ խիթամ պուլտուդտա, Ֆիւրտլէրին հարաքեաթը թէճավուզբեարանէլերի թէսքին օլունճագ, վէ Երմէնիլէր պէօյիւք պիր էմնիեէթի հալէ նայիր օլմագ իչիւն թէտապիրի միւէսսիրէ իթթիխազ իտիլէճէք տիր։ Իմթէ բաթրիգխանէ, պու վատլարը չիմտի հիւքիւմէթէ տերխաթը իթտիրիպ, ահալիյէ էմնիեէթ վիրմէք իչիւն պիր ֆիրի թէտպիր օլարագ, եա Ղազի Մուխթար բաշանդն վէ եա Հասան բաշանդն Երզրում վալիսի թային գրընմասընը թալէպ իթտի. պու իքի բաշալար տախի, վագթըյլա վիլայէթի մէզքիւրէնին իտարէսինտէ ատալէթ վէ սէպաթ իւզրէ հարէքէթ իթմիշլեր իտի։

Հիւքիւմէթ պու սուրէթլէ օլսուն Երմէնիլէրի մէմնուն իթմէտի։ Պատէհու հիւքիւմէթէ թեքլիֆ օլունտու քի, Ռուսլարդն ադիմէթինտէն սոնրա ասայիշ ունինդամը թէէմին իթմէք իւզրէ պիր մուխթէլիֆ ժամտարմա հէեէթի թէշքիլ իտիլսին։ Հիւքիւմէթ պէօյլէ պիր շէյ իչիւն պէօյիւք մասրաֆլար ալթընա կիրմէք լազըմ կէլէճէյինի պէեանլէ իթթիրազ իթտիքտէ, Երմէնիլէր տախի, իլերուտէ մալիյէ նէզարէթինին մուգթէտիր օլտուղու վազբթտա քէնտիլէրինէ թէէտիեէ իտիլմէք իւզրէ, պու պապտէ ազչէճէ հիւքիւմէթէ մուավէնէթ իթմէյի իւզրէրինէ ալտրլար։ Ֆագաթ Պապը Ալի եինէ գայտ իթմէտի...։ Ինկիլիզ նուֆուզու պուրատա իճրա օլունմագ իչիւն էյի պիր ֆուրսաթ վար տրը, վէ ֆագաթ պու նուֆուզտան պիր հագգընտ մէմուլ իտիլէն չէյին հասբլ օլմատըզը կէօրիւլիւեօր։

—

Երմէնիլէրին հիճրէթի հագգընտա մուհարրէրաթը ըէսմիյէ.

Աթիտէքի մուհարրէրաթը ըէսմիյէ, Երմէնիլէրին հիճրէթինէ տայիր ժէնէրալ Լազարէֆ իլէ Իսմայիլ բաշա հազրէթլէրի վէ Ռուսիա իմբրայը ասքէրիրէէսինտէն ժէնէրալ Մայոր Թոմօվկօ պէյինտէ թէաթի իտիլմիշ օլուպ, Երմէնիճէ թէրճէմէլէրի ահալիեէ պիլտիրիլմէք իւզրէ Երզրում Երմէնի Առաջնորդարանընակէօնտէրիլմիշ օլմաղա, պէգ տախի պէր վէճհի աթի թերճէմէ իտէրիզ։

Գարս, 31 աղօսթօս.
ագշամ սաաթ 8, տագ. 45

Ժէնէրալ Լէօֆընա Լազարէֆֆէն Դուէր Իսմայիլ բաշա հազրէթլէրինէ

«Երզրում գօմանտանը թարաֆընտան պանա խապէր վիրիլտիյինէ կէօրէ, տիւն կիճէ պիր գաչ Միւսլիմանլար պիր Երմէնինին խանէսինէ տուխուլ իտուպ, խանէի սոյմուշլար, պէր ատէմ եարալամշլար վէ պիր գատընդն ըրզնա թէճավուզ իթմիշլեր։

Պու կիւն տախի պիր թիւրք, քէնտիսինին խրիսթիյանլարա իթտիյի թէհտիտաթա գարշը ճէվապ վիրմիշ օլան պիր Երմէնիյի եարալամը։ Ահալի տիւշբը հէեէ-

ՇԱՐԴ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

ԹԷՔԻՐԱՐ ՐՈՒՄԷԼԻ ՃԻՀԷԹԻ

ՎԻՏ ՎԷ ԼՕՄ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷԼԷՐԻ

ՃԷՆԷրալ Եգօպէլէֆ.

(367 Նումէրօսան տէվամ)

Պունուն իւզէրինէ Ռուսլար պիր գուվվէթլի գօջ ասքէր կէօնտէրիպ հէջաուտլարընը պու մագուլէ հարամիլէրտէն մուհաֆազայա գէյամ իյէտիրէր, վէ իւրի կիտիպ Հավգանտան պիր գաչ չէհը վէհգասապա զաթթ իթթիրէր իսէ տէ, տարամայբզ կէրի չէքիլտիլէր։

Պու կէրի չէքիմէլէրինտէ, Հավգանա ասքէրի էինէ Ռուսլարա թաագիպ իթտի, հէմ թապուրլարա ալայլարա վէ լիվալարա թագսիմ օլունմուշ պիր նիզամ ասքէրի. պունլար Ռուսլարը խայլէ թէլէֆաթա ուղրաթտըլար։ Ռուսլարընն ֆրճաթընն իւչիւնճիւ կիւնիւ քիատէլէրտէ օն պէշէր վէ սիվարիլէրտէ իւչէր ֆիչէնք գալմըշ բաբ. պու հալտէ Ռուսլար պէօյիւք պիրմուխթարատա իտիլէր վէ ֆրրգա գօմանտանը ճէնէրալ Թրօթսքի պիր եօլ տիւշիւնմէյէ պաշլատը քի, չու թագդիւգտէն պաշ գուրթարսընն։ Ռուսլար ճէման սէքիզ եիւզ նէֆէր իտիլէր, արգտլարընդան գօվալայանլար իսէ, ալթը եէտի պէն. վէ ճիւմէյսի տէ եէրլի վէ պէհատըր պիր ասքէր, նիհայէթ գօվալայանլարընն իւղէրինէ պիր կիճէ հիւճիւմի թէրթիպ օլունուպ պու խրզմէթէ Սգօպէլէֆ թային օլունտու։

Սգօպէլէֆ մէճիտունէն պու թէտպիրի գագուլիթտի վէ Հավգանտ օրտուսունուն պուլունտուղու մէվգէյի քէշֆ իտիպ, պագտը կէօրտիւ քի, տիւզ պիր օվատա օրտու գուրմուշլար, վէ սիւարիլէր իլէ պունլարը վուրմայա պէօյիւք գօլայլըգ վար բաբ։ Սգօպէլէֆ կիճէլիյին եալընըզ եիւզ էլի սիւարի ասքէր ալըպ, Հավգանլար իւզէրինէ վարտը, չիւնքի միւրատ կիճէ գարանլըզընտա պունլարը գօրգութմագ բաբ նէթքիմ ճէնկ իթմէք. Սգօպէլէֆ էօնտէ օլան գարաղալարէօնիւնտէն գալմըշ բաբ. պու հալտէ Ռուսլար պէօյիւք պիրմուխթարատա իտիլէր վէ ֆրրգա գօմանտանը ճէնէրալ Թրօթսքի պիր եօլ տիւշիւնմէյէ պաշլատը քի, չու թագդիւգտէն պաշ գուրթարսընն։ Ռուսլար ճէման սէքիզ եիւզ նէֆէր իտիլէր, արգտլարընդան գօվալայանլար իսէ, ալթը եէտի պէն. վէ ճիւմէյսի տէ եէրլի վէ պէհատըր պիր ասքէր, նիհայէթ գօվալայանլարընն իւղէրինէ պիր կիճէ հիւճիւմի թէրթիպ օլունուպ պու խրզմէթէ Սգօպէլէֆ թային օլունտու։

Սգօպէլէֆ մէճիտունէն պու թէտպիրի գագուլիթտի վէ Հավգանտ օրտուսունուն պուլունտուղու մէվգէյի քէշֆ իտիպ, պագտը կէօրտիւ քի, տիւզ պիր օվատա օրտու գուրմուշլար, վէ սիւարիլէր իլէ պունլարը վուրմայա պէօյիւք գօլայլըգ վար բաբ։ Սգօպէլէֆ կիճէլիյին եալընըզ եիւզ էլի սիւարի ասքէր ալըպ, Հավգանլար իւզէրինէ վարտը, չիւնքի միւրատ կիճէ գարանլըզընտա պունլարը գօրգութմագ բաբ նէթքիմ ճէնկ իթմէք. Սգօպէլէֆ էօնտէ օլան գարաղալարէօնիւնտէն սէրպէսթճէ կէչիպ օրտույա եագլաշը չիւնքի, ճիւմէսի տէ տէրին ուլգուտա իտիլէր, իմտի պիր տապանճա բաթլաթըպ սիւրսալ օրտունուն իւղէրինէ հիւճիւմ իթտի, գաղաղլար պաղըրբպ հայգբրբպ չէյթան կիպի սէսլէր չբգարբրլար բաբ քի։ Չօգ կէօրիւնսիւնլէր վէ էօնլէրինէ չբգաՆը եբգարլար տէվիրիրլեր իտի։

Պու հիւճիւմտէն տէհչէթլիւ պիր թէյսիր հասբլ օլտու, պիր չէյրէք զարֆընտա օլան պաղրբը, ֆէրեատը աթլարընն այագ բաթբրթբլարընը թարիֆ իթմէք գապէ տէյիլ իտի։ Դաչան դաչանա օլուպ օրթալբգտա պիր սուսլուգ վագի օլտու վէ եէր աղարբը աղարմազ. Սգօպէլէֆ Հավգանլարընն օրտուկեահրնտա եէրէ սէրիմիշ գբրգ էօլիւ պուլտու. 37 պայրագ, 2000 սարբգ, 2 վէ 3 պին գատար թիֆէնք, գբլբճ վէ սայիրէ, վէ ֆագաթ էն զիատէ թաճիւպէ չաեան չէյ պու օլտու քի գաղաղլարը եօգլամա իթտիքտէ պագտը քի նէ պիր նէֆէր զայ օլմուշուտու վէ նէ տէ պիր նէֆէր եարալանմբշ։ Ասքէրիճէ էն պէօյիւք վէ թաճիւպէ չաեան վուգուաթլարընն պիրի տէ պու տուր. եանի եիւզ էլի սիւարի իլէ, ալթը եէտի պէն ասքէրի օլան պիր օրտունուն տաղբմասը, լաքին Սգօպէլէֆին տուշմէնլէրի պունու պիր տիվանէլիք ատտ իտուպ, պէօյլէ պիր գօմանտան թէհլիքէլի տիր տէտիլէր, չիւնքի պու երկիտլիք տէյիլ, իլա հէմ քէնտինի հէմ ասքէրի պէօյիւք պիր մուխթարայա գօյմադ տրր տէրլեր իտի։ Լաքին Ռուսիա հիւքիւմէթի պու մէրտլիյի թանջբզ քէնտիսինէ լիվա ճէնէրալը բայէսի վիրտի։ Պատէհու Հավգանա իւզէրինէ թային օլունան օրտույա գօմանտան նասպ օլուպ, պու մէմլիքի զապթ իտիպ Ռուսիայա գազանտը, վէ ասքէրճէ վէ հարպճա պէօյիւք մէհարէթ վէ ագըլ գուլլանմբշ օլտուղունտան, Հավգանտա կօվէրնաթօր նասպ օլունտու, վէ եալընըզ 1877 մուհարեպէսի վուգուինտէ Թունա օրտուսունա ճէլպ օլունտու։

Էլպէթտէ պու կէնճ եաշտա պու գաատը մէրտլիք կէօսթէրիպ պու գատար պէօյիւք իլլէրէ մուվաֆֆագ օլան պիր զաթ պէօյիւք չէրէֆլէրէ նայիլ օլմուշ տուր, վէ չայեան ալը տա, լաքին բիվայէթտէն բիվայէթէ հագգընտա բէք չօգ մուպալաա չէյլէր տէ իչթիլիր, սահիհի չու տուր քի ասքէր պու ճէնէրալը կէօրտիւքտէ, ճիւմէյսի ուղրունա գուրպան օլմագ վէ հէբսի տէ գումանտասը ալթընտա պիր ճէնկտէ պուլունմագ իսթէրլեր։

Լօվաչէն Ռուսլարտան վուրուլուպ զապթ օլունմասը.

Պալատէ բիվայէթ օլունտուղու վէճհէ Ռուսլար իւչ տէֆա Բլէվնա իւզէրինէ հիճիւմ իտիպ, իւչիւնտէ տէ պէօյիւք թէլէֆաթլա պոշա չբգտրգլարընտան արթրգ տօղրուտան տօղրույա Բըլէվնանդն էթրաֆընը սարմայա վէ կիթտիքճէ տայրէյի մուհասէրէյի սրգբշաբրմայա վէ տճլբգ վէ միւհիմմաթ նօգսանը իլէ Օսմանլարը Բլէվնայը թէրքէ մեճպուր իթմէյէ գարար վերտիլեր։ Ֆագաթ պունուն իչիւն տէ ասքէրլերի ազ օլուպ, Ռուսիատան կէլճէք իմտատա պէքլէմէյէ մեճպուր իտիլեր։ (Տէվամ)

ճան օլուպ, քիւլիեէթ իւզրէ, Առաջնորդուն խանէսինէ թօբ-լանմըշլար, վէ Միւսլիմանլարըն թէհտիտաթը արթմագտա օլտուղունու վէ քէնտիլէրին ֆէնա պիր հալտէ պուլունտուգլարընը պէեան իթմիշլէր։

«Ասքէրլէրիմիզին էրզրումտա գալաճագլարը ոօն տագբգայա տէկին ինթիզամ ու էմնիյէթ վիգայէ իչիւն ժէնէրալ մայոր Թըսխօվկոյա թէտապիրի միւմքինէեի իթթիխազ իթմէսինի էմր իտուպ, թարաֆընըզտան տախի թէտապիրի լազըմէնին վէ խրիսթիյան ահալինին մուհաֆազա վէ էմնիէթի իչիւն նուֆուզու մանէվինիզին մէվգբի իճրայէ վազ օլունմասընը ըէճա իթմէք իւզրէ Զաթը միւշիրանէլէրինէ միւրաճաաթ իտերիմ։ Միւշիր հազրէթլէրի, պէնտէնիզ իսքեաթ օլմուշլում քի, զաթը ալիլէրի ահալինին վէ ասաքիրին հիւրմէթինի սիզէ ճէլգ իթմիշ օլտուղունուզտան վէ տիկէր ճիհէթտէն թարաֆը հազրէթի Բատիշահիտէն մէզունիյէթի վասիեէնիզ պուլունտուղունտան, միւսլիման ահալինին հարէքէթ կէլմիշ օլան էֆքարընը թէսքին վէ խրիսթիանլարտա ատալէթ իչիւն էմնիյէթ հասըլ իթմէք սիզէ գօլայ օլաճագ տը։

«Էրմէնի միլլէթինէ խիթապէն մուգատտէմ կէօնտէրտիյիմ պէյանամէտէ, հիւքիւմէթի Օսմանիէ թէպահէթինտէ պուլունան խրիսթիյանլարընը միւսթագպէլլէրի հագգընտա նէ գատար իւմիտ կէօսթէրտիյիմի կէօրմիւշիւնիւզ. պինէն ալէյհ Զաթը միւշիրանէլէրի պէնիմ շու պէյանաթըմը նազարը տըգգաթա ալըպ, խրիսթիյան ահալիյէ մէրհամէթ իտիճէէինի մէմուլ իտէրիմ։

«Իթթիխազ իտէճէյինիզ թէտապիրի, պէն տախի Կրան տիւգ հազրէթլէրինէ պիլտիրպիլմէք իւզրէ թարաֆբմա իշարէ հիմմէթ պույուրմանընը միւսթէրհամտըր։»

ԺԱՆ ԷՄԻԼ ԼԱԶԱՐԻՑ
(Տէվամ)

—

Մալիմաթը ըէսմիյէ.

Վանտան պու տէֆա Բաթրիգ ըիւթպէթը Ներսէս սրբազան հազրէթլէրինէ վարիտ օլան մուհարրէրաթը ըէսմիյէտ պէր վէճհի աթի, պազը միւթէասիւֆ հալլէր հիքեայէ օլունույօր։

1. — Կէչէն սէնէ էսնայի մուհարէպէտէ Քիւրտլէրին իճրա բա իթտիքլէրի մէզալիմ ու թէատտիյաթաթէհամիլ իտէմէյիպ, Ա.Ճէմիսթան հուտուտունա հիճրէթ իթմիշ օլան էրմէնիլէր, մուհարէպէ խիթամ պուլտուգտա, էմնիյէթի լազմէեի պուլապիլէճէքլէրի իւմիտլյէ վաթանլարընա ավտէթ իթմիշլէր իսէ տէ, շիմտի ավտէթլէրինտէն բիւշման իմիշլէր, վէ եէնէ հիճրէթ թասավվուրունտա պուլունույօրլար իմիշ։

2.—Քիւրտլէրտէն մուգատտէմա զասպ օլունան օն պիր պին եիւզ էլի բէս գէյուն իչիւն, պունլարըն սահիպի պուլունան էրմէնիլէրտէն աղնամ բուսումու թալէպ օլունույօր իմիշ։ Վէ զայրիհիւմ, վէ զայրիհիւմ։

Պէր վէճհի մութատ, Բաթրիգ հազրէթլէրի պու մալիմաթը լազմ կէլէն մագամաթը ըէսմիյէյէ թէպլիղ իթմիշ տիր։

Սիվաստան տախի, շու սօն վագբթարտա էրմէնիլէրէ իտիլէն զուլմարա միւթէալլիգ, Բաթրիգ Ներսէս սրբազան հազրէթլէրինէ մուֆասսալ պիր ըարթօրթօ վարիտ օլտուղու իշիտիմիշ տիր։

—

Լօրտ Շաֆթըսպըրի.

Իշիթմիյիմիզէ կէօրէ, լօրտ Շաֆթըսպըրի, Բաթրիգ ըիւթպէթլու Ներսէս սրբազան հազրէթլէրինէ զայէթ նազիէեանէ վէ թէվէճճիւհքեարանէ պիր մէքթուպ եազըպ, էրմէնիլէրին սաատէթի հալի իչիւն էլինտէն կէլէնի իճրա իթմէքտէն տուր օլմայաճաղընը պէեան էյլէմիշ տիր։

—

Էրմէնի խաճէկեանը.

Մաաշլարընը գայմէ օլարագ ալմագտա պուլունան էրմէնի խաճէկեանը վէ մէքթէպ միւտիրանը էֆէնտիլէրին, գայմէնին կիւնտէն կիւնէ թէտէննիի ֆիյաթընա մէպնի տիւշար օլտուգլարը հալը զարուրէթէ պիր չարէ պուլունմագ իւզրէ իճրա իյլէտիքլէրի թէչէպպիւսաթատայիր, մուգատտէմա պազը մուհագգագ խապէրլէր վիրմիշ իտիք։

Պու տէֆա խաճէկեան վէ միւտիրանը միւմաիլէյհիւմտէն էքսէրիսի, պու մէսէլէ հագգընտա պէյնլէրինէ իսթիշարէ իթմէք իւզրէ, տիւնքի կիւն Գալաթա մէքթէպինէ պիր մէճլիս ագտ իթտիլէր, ֆագաթ պէյլէ պիր մէճլիս ինքգատընտան խապէրտար օլմայան ըէֆիգլէրի տէ պուլունտուղունտան, էօնիւմիզտէքի բազար կիւնիւ պիր մէճլիսի ումումի ագտ իտուպ, թէտապիրի լազմէեի իթթիֆագը արա իլէ իթթիխազ իթմէկէ գարար վիրտիլէր։

—

Արեւելեան—Դպրոցասիրաց Ընկերութիւն.

Սուրէթի թէչէքիւլիւ գարիւնը քիրամա մալիւմ օլան իշպու Արեւելեան–Դպրոցասիրաց ընկերութիւն, տիւնքի կիւն Գալաթա Մատենադարանընտա մէճլիսի ումումի ագտ իտուպ, Մուշտա պիր մէքթէպ քիւշատընա գարար վիրտի, վէ շու գարար տախի էօնիւմիւզտէքի բուսի թըշրինի եվվէլ (հոկտեմբեր) այընտա մէվգբի իճրայա վազ օլունաճագ տը։

Նիյէթի խայրիյէլերի տերքեար վէ ֆիիլյաթլա պէտիտար օլան պու կիպի ընկերութիւնլար հագգընտա ուզուն պէյլու մէտհիյէլերէ լիւզում կէօրմէյիզ, վէ էյլէ զանն իտէրիզ քի, պու կիպի ընկերութիւնլարը Թահսին վէ եա Թագպիհ իչիւն, ֆիիլյաթըն լիսանընտան պէիզ պիր լիսան պուլունամազ. անճագ շու գատարընը իխթար իթմէյի վազիֆէտէն ատտիտէրիզ քի, միլլէթին թէրագգը վէ թէճէտտիւտինի քէնտիլէրինէ հէտէֆ իթթիխազ իտէն պու կիպի ընկերութիւնլար, ումումի միլլէթին թէվէճճիւհ վէ թէչվիգաթը ֆէնէյսինէ միւհթաճ տըրլար, վէ անճագ պու սուրէթլէ, նիյէթի խայրիյէլերինին իճրասընա մուգթէտիր օլապիլիրլէր։

—

ԻԼԱՆԸ ԸՆՄԻ

Մէսարիֆի հարպիեէեէ մէտար օլմագ իւզրէ մուվագգաթէն չըգարըլմըշ օլան գավայիմի նագտիեէնին քիւլիեէն իմհասը իչիւն իգթիզա իտէն մէպալիղին թէտարիքինէ թէչէպպիւս գըլընմըշ օլտուղունտան, պու մագսէտին հուսուլինէ տեկին պազը վարիտաթը բուսումիեէտէն խագինէի ճէլիլեճէ այտա էլի պին լիրա թալսիս, վէ թիճարէթ նազարը ինկիլիզ ումումի գումիսէրի իգամէթ իտուպ բէք վասի մէզունիեէթի հայիզ պուլունաճագ, վէ Անատոլուտա իճրա օլունաճագ իտարէճէտէ հէր նէվ թէտապիր հագգընտա Պապը Ալի վէ իշպու ումումի գումիսէր պէյնինտէ միւզաքէրէ օլունուպ գարարլաշըրըլաճագ իմիշ։

Ինկիլիզ ումումի գումիսէրինին վէքիլէրի օլարագ, Անատօլունուն սայիր մահալլէրինտէ գօնսօլօսլար վէ գօնսօլօս վէքիլէրի պուլունաճագ, վէ գօնսօլօս վէ գօնսօլօս վէքիլի օլմայան եէրլէրտէ, մախսուս գումիսէրլէր պուլունտուրուլաճագ իմիշ։

Ինկիլիզ գօնսօլօսունուն վէքիլէրի տայրէի մէմուրիյէթլէրի տախիլինտէ Օսմանը իտարէսինին սուրէթի ճէրէեանընա հագգը նէզարէթի հայիզ պուլունաճագլար իմիշ։

Պու բրօկրամա ճանիպի Պապը Ալիտէն պիր չօգ իթիրազլար վագը օլմուշ տուր, վէ պախուսուս Ինկիլիզ ումումի գումիսէրինին վէ խուսուսի գումիսէրլէրին մէզունիյէթի վէ հէր վիլայէթտէ Ինկիլիզ ազատան միւրէքքէպ իսթինաֆ մահքէմէլէրի թէէսիսի խուսուսունտա հիւքիւմէթի սէնիեէճէ իթիրազլար իտիլմիշ տիր։

Մէսէլէնին թէսվիյէսի իչիւն Լօնտրա վէ Տէրսաատէթ պէյնինտէ պիր չօգ թէլէկրաֆլար թէաթի օլունմագտա տը։

—Վիէննատան Տէյլի Նիւզ քէշիտէ օլունան պիր թէլէկրաֆա նազարէն, Սըր Լայարտըն Անատօլու իչիւն Պապը Ալիյէ թէքլիֆ իթտիյի ըսլահաթ բրօկրամընըն պիր մատէսինտէ տախի, թրապուզունուն թամ Գըպրըս կիպի Ինկիլթէրրայա թէրքի թալէպ օլունուեօր իմիշ։ Ֆագաթ նիմ ըէսմի Ինկիլիզ զազէթալարը պունու թէքզիպ իթմիշ տիրլէր։

—Պու կիճէ Սթամպօլտա, Տիվան եօլու վէ Մուսալլա ճատտէլերի պէյնինտէ վագի Անախթար աղասը չէչմէսի նամ իսլամ մահալլէսինտէ սաաթ 4-տէ հարիգ զուհուր իտուպ, 3 սաաթ գատար իմթիտատ իթմիշ վէ պիր մըգտար ախշամ էպնիյէ միւհթէրիգ օլմուշ տուր։

Եինէ պու կիճէ Պէյօղլունտա Կլավանի սօգաղընտա սաաթ 4 1/2 հարիգ զուհուր իտուպ, պիր խանէ միւհթէրիգ օլարագ պատտըրըմըշ տը։

—Պիր միւտտէթ էվվէլ Մ. Հանսօնա հէյպէլի ատասընտա գէլար, եանի սէֆային թամիր վէ թաթհիրինէ մախսուս հավուզլար ինչասը իչիւն թարաֆը հիւքիւմէթտէն իմթիհազ վէ իլերէք, իճազա իտէն գումբանեա տախի թէչքիլ օլունմուշ իսէ տէ, մուհարէպէ վուգուա կէլմէք ճիհէթիյլէ պունուն իճրասը միւմքին օլամայըպ, ամէլյաթ քէսպի թէէխիր իթմէլերի։ Պու քէրրէ միւսալէհէ օմագ հասէպիյլէ ամէլյաթա պէտու միւպաշէրէթ օլունմասընա գարար վիրիլմիշ օլտուղունտան, Ինկիլթէրրատա պազը միւհէնտիսլէր իլէ պու պապտէ մուգավէմէ օլունմուշ, վէ իշպու միւհէնտիսլէր Տէրսաատէթէ կէլմէք իւզրէ օրատան հարաքէթ իթմիշլէր տիր։

—Ճումաա կիւնիւ սապահլայն Եանպօլուտան Լտիրնէյէ 65 վակօն տօլուսու Ռուս ասքէրի կէլմիշ տիր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԻ

ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Էսհ. ում. տիւն ագչ. գաբ.	12	8
Պու սապահ 25 Իյլուլ. աչ.		
Իսթիգ. 63 (Մութօն) % 6 ֆ.	62	
» 65 » 6% ֆ.	65	
» 69 (Բինաբ) 6	62	
» 72 (Պօնտիւ Թրէզօր) Լ.	21	50
» 73 6% ֆ.	57	
Բումէլի չըմէնտըֆէր 3	40–	
Ագճէ ֆայիզի 0/0	11–	

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	4–	
Ստամպոլ պանգասը	6	15
Օսմէէթ ժէնէրալ	3	25
Թրամվայ	1	45

—

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ. տան	Ղշ.	Փր.
Գէյազ մէճիտիյէ ֆարզը	106	25
Մէթալիք »	121	
Պազըր »	180	
Գայմէ »	329	
Ինկիլիզ լիրասը	109	5
Ֆրանսըզ ալթունու	87	12
Բօլ	89	10
Գրիմից ալթունու	51	

ԻԼԱՆԱԹ

Սեպտ. 22/3-տէն 21 կիւն վատէլի պիր գբթա աչբգ պօնօ Ն. Էմմանուէլիտիս իմզասը իլէ,
Լիր. 106.80 0/0

Սեպտ. 16/28-տէ թէսլիմ „ 56.80

50.00

Պու ճումաա իրթէսի աղչամ սաաթ 10 բատտէլերինտէ տիւշիւրիւմիշ օլտուղունտան, պունու քիմ քի պուլուրսա, հիւքմիւ գալմամըշ օլտուղու իլան օլունուր։

—

Բօլօնիա տարիւլֆիւնունունտան նէչէթ իթմիշ օլան հէքիմ վէ ճէրրահեանի Ֆիլինտաս հէր ճումաա վէ սաալը կիւնլերի սաաթ իքիտէն պէչէ գատար Թաթավատա Տէկիրմէն սօգաղընտա Նօ 1 խանէսինտէ խասթալարը մէճճանէն մուայէնէ իտէճէք տիր։ 30–15

—

ԻՐԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ

Դպրոցիս խնամակալութիւնը պատիւ անձին կը համարի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Տեսչութեան հրատարակած ուսմանց ծրագրին համեմատ՝ վարժարանիս նախակրթարանին և ուսումնարանին աշակերտելեաց արձանագրութիւնք արդէն բացուեցան 'ի Բանկալթի Մեծ փողոց թիւ 91։

Դպրոցական ընթացքը պիտի սկսի առաջիկայ հոկտեմբեր 2ին։

Գաւառաբնակ ընտանեաց համար Տեսչութիւնը պատրաստ է հարկ եղած դիւրութիւններն ընծայել։ Ի դիմաց խնամակալութեան, Տեսուչ
Թովմաս Թէրզեան

—

Եւսեբիոսի Կեսարացւոյ պատմութիւն եկեղեցւոյ, յեղեալ յասորւոյն ի հայ, ի հինգերորդ դարու։ Զարգանեալ նոր թարգմանութեամբ ի յոյն բնագրէն, ի ձեռն Հ. Աբրահամ Վ. Ճարեան ի Մխիթարեանց Վենետիկ։

—

Գիրք վաստակոց.—ընտիր հաւաքածու մըն է սա երկրագործական տարեսի հին հմուտ անձանց զանազան հնարքներու եւ դիտերու, ի ձեռն նախնեաց թարգմանուած յարաբացի լեզուէ։

—

Արայ գեղեցիկ, պատմական վիպասանութիւն, Ա. Ց. Զարիլեայ իտալացւոյ։—Արեւելեան վեմ ճաշակը՝ փափուկ իտալականին հետ խառնած ազգային վիպասանութիւն մըն է։ Այս երեք գիրքերը կը ծախուի Զալաթիա ի Սեղբոս խան թիւ 3։

Սահիպ իմթիազ
Ընտան Յագանեան

ՄԱԹԵՈՍԱՑԸ Ց. ԳԱՎԱՌԵԱՆ
Մթանպօյտա Քիւրքճի խանը Ն 26